
Kronika

Dejanja, nazornega, tvornega, dramatičnega dejanja je v povesti malo; vse je zgolj medlo, nespretno, po nekem staromodnem vzorcu prikrojeno pripovedovanje, ki pogosto utruja in dolgočasi. — Jezik je ubog, časnikarski, brez živahnega in poetičnega poleta tudi tam, kjer bi bilo po situaciji to pričakovati.

Ivan Zorec.

KRONIKA

Macharjeva šestdesetletnica. Ko je v 80. letih na Češkem nastopil Masaryk z realizmom v vedi in politiki, sta se mu pridružila žurnalist Herben in literat Machar, ki je 29. februarja t. l. praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Machar je bojna natura, ki je šel v podrobnostih predaleč, a v celoti je zadel prav. Podiral je malike, ko je pobijal kraljestvo teme in krivice: človek iskrenosti in resničnosti, krepke individualnosti in čuteče socijalnosti. Slovence so seznanjali z Macharjem zlasti dr. Ant. Dermota, ki je prevedel «Magdaleno» (1903.) in manjše spise v starih «Naših Zapiskih», dalje V. M. Zalar, ki je prevedel «Rim» (1911.), nekaj pesmi v obnovljenih «Naših Zapiskih» in zbornik «Strup iz Judeje» ter dr. J. Glonar, ki je poslovenil izbor življenjepisnih črtic «Konfesije literata». — Macharjev pomen ni samo literaren, ampak tudi političen. Zgodovina Masarykovega realizma v boju s «staročeštvom» in «mladočeštvom» je ozko združena z njegovim imenom. Ni nastopal na govorniškem odru, ampak s peresom, v Herbenovem «Času», a to z neizprosno odkritostjo in žgočim sarkazmom. V slovenskem javnem življenju mu nalikujeta Fr. Levstik in Ivan Cankar. V svetovni vojni si je pridobil Machar velike zasluge za svobodo svojega naroda. Češkim čestitkam se ob njegovi šestdesetletnici pridružujejo tudi naše.

Dr. L.

Antonín Sova, tip pesnika. J. S. Machar in Antonín Sova sta poleg Březine glavna predstavljatelja češke literarne generacije devetdesetih let. Vsak posebej izmed te trojice pomenja zase močno individualnost in izrazito pesniško smer, dočim so vsi trije skupno vplivali tudi na razvoj češke kulture na prelomu XIX. in XX. stoletja. Dočim obstoja Macharjev pomen bolj v tem splošnem kulturnem momentu, tiči vpliv Sove in Březine predvsem v pesništvu.

Najstarejši med obema, Antonín Sova (rojen 26. februarja 1864.), pomenja neke vrste sintezo ostalih dveh: intelektualnega Macharja in himničnega Březine. Od obeh pa se razlikuje po bogastvu svojega čuvstva in senzualni čutiljivosti. A dočim je Březina v svojem pesniškem delu ustvaril cel sistem svojega mističnega nazora, sta Machar in Sova ostala zvesta zemlji in sodobnosti. In v tem oziru sta si Machar in Sova bolj sorodna pojava. Oba sta premislila in preživela vse krize svoje krčevite in kaotične dobe, toda Sova je bil v nasprotju z racionalističnim Macharjem predvsem človek čuvstva, ki je s tega stališča umeval in umetniški potenciral vsakdanjo resnico. Komaj je ostavil realizem svojih pesniških prvencev, je reduciral realnost na en sam znak, simbol svojih vizij, sanj in slutenj. In tako je postal poleg Březine prvi stvaritelj češkega simbolizma.

Sova je v svojem jedru vseskozi lirik impresijonističnega značaja. Vse njegovo pesniško delo, ki je v idejnem oziru precej kaotično, je ena sama lirična pesem intimne glasbe, prekrasnih metafor in tipičnih simbolov. Ta impresijonistični lirik je tekom svojega pesniškega in umetniškega razvoja došel od subjektivne boleznih kolektivni ljubezni in tako se je našel na povsem drugem polu nego uporni Machar, ki je s svojim geslom «v žolču je moč» izhajal